

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΠΩΝ : ΤΟ ΨΕΥΔΕΠΙΓΡΑΦΟ “ΔΩΡΗΜΑ” ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΣΚΟΠΙΑΝΟΥΣ.

Του Εάγγελου Γριβάκου, Αντιστρατήγου ε.α-Νομικού

Μετά το τέλος του Α΄ΠΠ, το 1918, οι Γιουγκοσλαβικοί Λαοί ενώθηκαν σε ένα κράτος και σχημάτισαν το «Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων» το οποίο, το 1931, μετονομάστηκε σε «Βασίλειο της Γιουγκοσλαβίας». Αρχές 1946 το κράτος αναδιοργανώθηκε εκ νέου από το καθεστώς του Τίτο σε «Ομοσπονδιακή Λαϊκή Δημοκρατία» και ιδρύθηκαν οι έξι αυτόνομες σοσιαλιστικές δημοκρατίες μεταξύ των οποίων και η «Μακεδονία», που κάλυπτε μόλις το 10,5% της συνολικής έκτασης της Νοτιοσλαβίας (Γιουγκοσλαβίας) και ήδη από το 1931 ονομάζονταν «Νότια Σερβία» ή «Βάνταρσκα Μπανόβινα» («Περιφερειακή Διοίκηση Βαρδαρίου»).

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για να δοθεί στην «Μακεδονία» διακριτή πολιτική και εθνική υπόσταση ήταν: i) Χωριστή κρατική οργάνωση. Τα κρατικά όργανα ονομάστηκαν «Μακεδονικά» και ο όρος απέκτησε νέα πολιτική διάσταση, προδευτικά καθιερούμενη στην Διεθνή Κοινότητα. ii) Ιδιαίτερη γλώσσα. Με το Γιουγκοσλαβικό Σύνταγμα ανα-

γνωρίστηκε ως επίσημη γλώσσα μια τοπική διάλεκτος της βουλγαρικής που ονομάστηκε «Μακεδονική» μετά την αποκάθαρσή της από στοιχεία γλωσσικά που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αμφισβητήσεις περί την «γνησιότητάς» της. iii) Ανεξάρτητη Εκκλησία. Το έτος 1967 ιδρύθηκε η «Αυτοκέφαλη Μακεδονική Εκκλησία» με έδρα τα Σκόπια, παρά τις αντιδράσεις του Σερβικού Πατριαρχείου. Αυτή η κατά παραβίαση των νομικών κανόνων της Ορθόδοξης Εκκλησίας χειραφέτηση έγινε για να δικαιολογηθεί το σύνθημα «Ένα κράτος, μια Εκκλησία, ένα Έθνος». iv) Χωριστή εθνότητα. Για να εδραιωθεί η πολιτική υπόσταση του κράτους των Σκοπίων, κρίθηκε σκόπιμο όπως ο πληθυσμός του αποκτήσει συνείδηση ότι αποτελούσε ιδιαίτερη σλαβική ενότητα, την «Μακεδονική».

Στα πλαίσια της διάλυσης της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας (1990-1991), το «Κράτος των Σκοπίων», μετά το Δημοψήφισμα της 17^{ης} Σεπτ. 1991, τάχθηκε, με πλειοψηφία 96,4% των ψηφισάντων, υπέρ της ανεξαρτησίας του και της μετονομασίας του σε «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Η Ελλάδα δεν εξέφρασε την αντίθεσή της για την ανεξαρτοποίηση (άλλωστε δεν είχε δικαίωμα προς τούτο), αλλά μόνο για την επεκτατική προπαγάνδα των Σκοπίων σχετικά με την χρήση των όρων «Μακεδόνας» και «Μακεδονία», όχι υπό την γεωγραφική έννοια αλλά για τον προσδιορισμό ενός συγκεκριμένου λαού (των Σκοπίων) και μιας διακεκριμένης σλαβικής εθνότητας (των Σκοπιανών).

Για την αποσαφήνιση των ελληνικών θέσεων προβάλλονται τα εξής δύο παραδείγματα : Το 1983, ο τότε υπουργός Εξωτερικών Γιάννης Χαραλαμπίδης, σε έγγραφό του προς τις ελληνικές διπλωματικές υπηρεσίες τόνιζε : «Η ελληνική πολιτική στο «Μακεδονικό» ακολουθεί με αμετακίνητη συνέπεια την ίδια γραμμή από το 1950...Δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη «μακεδονικού έθνους», γλώσσας κλπ. Αν, βέβαια, η Γιουγκοσλαβία υιοθετούσε τον όρο «Γιουγκοσλάβος», «Μακεδόνας», ή «Σλαβομακεδόνας»... δεν θα υπήρχε λόγος αντιδράσεων (σ.σ εκ μέρους της Ελλάδος) , εφόσον το πρώτο συνθετικό θα προσδιόριζε την εθνική υπόσταση και το δεύτερο την γεωγραφική προέλευση». Και τον Απρίλιο 1992, το Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών υπό την προεδρία του Κων/νου Καραμανλή συμφώνησε για την απόρριψη του λεγομένου «Πακέτου Πινεΐρο» και «κάθε πρότασης που θα περιείχε τον όρο “Μακεδονία” και θα αφορούσε την εθνικότητα του γειτονικού κράτους» .

Στις 7 Απρ.1993, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, με την υπ' αριθ. 817 ομόφωνη Απόφασή του αποδέχεται Αίτημα ένταξης της γειτονικής

χώρας ως μέλους του Οργανισμού με την προσωρινή ονομασία «Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας – πΓΔΜ» (The former Yugoslav Republic of Macedonia - FYROM) και με την υπ' αριθ. 845 υποδεικνύει στις δύο χώρες να συμφωνήσουν σε κοινά αποδεκτή ονομασία, διορίζοντας συγχρόνως ως μεσολαβητή διαπραγματεύσεων τον Αμερικανό διπλωμάτη Cyrus Vance.

Στις 16 Φεβρ. 1994, η Ελληνική κυβέρνηση αποφασίζει την επιβολή οικονομικού αποκλεισμού (embargo) κατά της πΓΔΜ, υποστηρίζοντας ότι η χώρα τηρούσε αδιάλλακτη στάση κατά τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις. Προς εκτόνωση της κατάστασης οι ΗΠΑ αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και την 13^η Σεπτ. 1995, μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών Ελλάδος και πΓΔΜ Παπούλια και Crvenkovski, αντίστοιχα, η εξ 23 άρθρων γνωστή Ενδιάμεση Συμφωνία (Interim Accord), στα άρθρα 1 και 11 της οποίας προβλέπονταν η αναγνώριση των Σκοπίων ως «πΓΔΜ» και η Ελλάδα ανέλαμβανε την υποχρέωση να μην αντιταχθεί σε πιθανή εισδοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς με αυτό το συμφωνηθέν όνομα, καθώς και στο άρθρο 23 ότι η οριστική Συμφωνία θα προέκυπτε όταν την επίλυση του ονόματος (μόνο αυτού και όχι της ιθαγένειας και της γλώσσας) θα κρίνονταν πολιτικά ώριμες.

Τα επόμενα χρόνια η πΓΔΜ προχώρησε συστηματικά στην παραβίαση της Ενδιάμεσης Συμφωνίας, με την εξακολούθηση της χρήσεως της συνταγματικής ονομασίας στους Διεθνείς Οργανισμούς, τον σφετερισμό των συμβόλων της Ελληνικής Ιστορίας και πολιτιστικής κληρονομιάς, την υποστήριξη της ύπαρξης «μακεδονικής εθνότητας» των «εγκλωβισμένων» πολιτών της σε ελληνικό και βουλγαρικό έδαφος κλπ, αλλά η ελληνική πολιτική δεν κατάφερε να αναδείξει το θέμα διεθνώς και να καταδικάσει την πΓΔΜ.

Στη Σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ από 2-4 Απρ.2008 στο Βουκουρέστι, η Ελλάς δια του πρωθυπουργού της Κ. Καραμανλή, παρά την περί του αντιθέτου πίεση των ΗΠΑ, άσκησε το δικαίωμα της αναβλητικής αρνησικυρίας (veto) στην ένταξη της πΓΔΜ στον Οργανισμό, με την αιτιολογία «ότι δεν είχε εξευρεθεί ακόμη αμοιβαία αποδεκτή λύση για το όνομα, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ενδιάμεσης Συμφωνίας». Μετά το πέρας της Συνόδου, στις 10 Απρ.2008, έγινε συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως στην Βουλή σε επίπεδο αρχηγών κομμάτων οι οποίοι (πλην αρχηγού Λ.Α.Ο.Σ) συμφώνησαν με την νέα εθνική θέση στο ζήτημα της ονομασίας της πΓΔΜ η οποία ήταν: «Σύνθετη ονομασία με γεωγραφικό προσδιο-

ρισμό πριν από την λέξη “Μακεδονία”, ισχύουσα *erga omnes*, για κάθε χρήση, εσωτερική και διεθνή». Όσον αφορά δε την εθνικότητα, την ιθαγένεια και την γλώσσα των Σκοπιανών η συναίνεση των αρχηγών υπήρξε ομόφωνη και η «κόκκινη γραμμή» απόλυτη: Ουδεμία συζήτηση και υποχώρηση και ουδείς συμβιβασμός ή ενδοτισμός. Και είναι αληθές ότι όλα αυτά ήταν η επίσημη θέση του Υπουργείου Εξωτερικών μέχρι την Συμφωνία των Πρεσπών.

Οκτώ μήνες αργότερα, στις 17 Νοε. 2008, η πΓΔΜ, κατέθεσε Προσφυγή ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (ΔΔΧ) επικαλούμενη παράβαση του άρθρου 11 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας. Αρχές Δεκεμβρίου του ιδίου έτους (2008), το ΔΔΧ με ψήφους 15:1 καταδίκασε μεν την Ελλάδα για παράβαση της Ενδιάμεσης Συμφωνίας αλλά δεν της στέρησε το δικαίωμα να πράξει το ίδιο στο μέλλον με βάση τους κανόνες της καλής πίστεως και των χρηστών ηθών τονίζοντας ότι «οι δύο πλευρές θα έπρεπε να συνεχίσουν τις προσπάθειες προς εξεύρεση λύσεως περί το όνομα υπό την αιγίδα του ΟΗΕ».

Από την ανωτέρω σύντομη εξιστόρηση της επί ένα και πλέον αιώνα διαπάλης μεταξύ Ελλάδος και Σκοπίων και κυρίως από το 1992 και μετέπειτα, διαφαίνεται ότι καμία ελληνική κυβέρνηση δεν δέχθηκε να κάνει με τους Σκοπιανούς ή την Διεθνή Κοινότητα διαπραγματεύσεις για την γλώσσα και την εθνότητα των Σκοπιανών, τις οποίες κάθετα απέρριπτε ως «μακεδονικές». Εν τούτοις, η Συμφωνία των Πρεσπών (ΣΤΠ) (που υπεγράφη την 17^η Ιουνίου 2019 κατ’εφαρμογήν των μνημονευθέντων Ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και, μετά την κύρωσή της από τα δύο κοινοβούλια, αποτελεί συνέχεια και ολοκλήρωση της Ενδιάμεσης Συμφωνίας), υπερέβη τα εσκαμμένα και στο άρθρο 1 αυτής, μαζί με μια πλασματική σύνθετη ονομασία, αποδέχθηκε για πρώτη φορά την γλώσσα (με την οποίαν δεν θα ασχοληθεί αυτό το άρθρο) και την «εθνότητα» των Σκοπιανών ως «μακεδονικές». Ειδικότερα :

Το άρθρο 1 παρ 3b της Συμφωνίας στο αγγλικό κείμενο έχει ως εξής: «The nationality of the Second Party shall be “Macedonian/ citizen of the Republic of North Macedonia...». Η επίσημη μετάφραση από το ελληνικό Υπ. Εξωτερικών του εδαφίου αυτού στα ελληνικά είναι : « Η ιθαγένεια του Δευτέρου Μέρους (των Σκοπίων) θα είναι “Μακεδονική/ πολίτης της Βορ. Μακεδονίας...». Ερμηνεύει, δηλαδή, τον όρο «nationality» αποκλειστικά ως «ιθαγένεια/υπηκοότητα», ταυτίζοντας αναγκαστικά την έννοια του έθνους με εκείνη του κράτους.

Η ταύτιση αυτή ούτε επιστημονικώς ούτε εν τοις πράγμασι είναι ορθή. Διότι το μεν κράτος εκφράζει κυρίως πολιτική ενότητα, ενώ το έθνος υποδηλώνει την πολιτιστική ενότητα και μεταξύ αυτών των δύο τύπων κοινωνικής σύνδεσης υπάρχει ουσιώδης διαφορά. Σύμφωνα με την θεωρία της νομικής προσωπικότητας, «κράτος» είναι λαός εγκατεστημένος σε ορισμένη χώρα και οργανωμένος σε σύστημα διαρκούς ασκήσεως αυτοδύναμης κρατικής εξουσίας. Ο νομικός δεσμός των ατόμων που αποτελούν τον λαό προς το κράτος καλείται «ιθαγένεια», προστατευόμενη από το άρθρο 4 παρ. 3 του Συντάγματος και αποδιδόμενη στα αγγλικά με την λέξη «citizenship».

Αντιθέτως, μια πληθυσμιακή ομάδα παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά του «έθνους» όταν η υλοποίηση της πολιτιστικής ενότητας εξαρτάται από τους εντός της ομάδος υπάρχοντες δεσμούς που περιλαμβάνουν συνείδηση κοινής καταγωγής και φυλής, κοινή γλώσσα, θρησκεία και πολιτισμό, ιδανικά, υποκειμενικά αισθήματα ενότητας, κοινές ιστορικές παραδόσεις και ήθη. «Εθνικότητα» είναι η ιδιότητα του ατόμου να ανήκει σε ορισμένο έθνος (λόγω γεννήσεως, καταγωγής, υπαγωγής κλπ), αποδίδεται δε με την λέξη «nationality».

Ίσως η ερμηνευτική σύμπτωση των λέξεων «nationality» και «citizenship» σε «ιθαγένεια / υπηκοότητα», να ήταν αποδεκτή αν αφορούσε κάποιο από τα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη που δημιουργήθηκαν, ιστορικά, ως έθνη-κράτη και έχουν λαούς με την ίδια εθνική καταγωγή (βλ. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ, Α. Συρίγου και Ε. Χατζηβασιλείου, εκδ. 3^η, σελ. 65). Όμως αυτό δεν συμβαίνει και για το Πρώτο Μέρος, την Ελλάδα, που είναι μεν κράτος μονοεθνικό αλλά η διάκριση κράτους-έθνους είναι κατοχυρωμένη συνταγματικά και ο Ελληνικός Λαός έχει ανόθευτη επί αιώνες την εθνική του συνείδηση, η δε Ελληνική Ιστορία βρίθει από τους υπέρ της «ανεξαρτησίας του Έθνους» αγώνες και την υπεράσπιση της Πατρίδος, που αποτελεί την συναισθηματική πλευρά του Έθνους. Ανάλογος, μάλιστα, και ο ορισμός του Ηρόδοτου: « το ελληνικόν εστί νόμιμόν τε και ομόγλωσσον, και θεών ιδρύματα κοινά και θυσίαι ή θεά τε ομότροτρα». Κοντολογίς, η έννοια της εθνικότητας βρίσκει την πλήρη εφαρμογή της στο πρόσωπο των Ελλήνων και, ως ελέχθη ανωτέρω, δεν μπορεί να μεταφρασθεί αγγλιστί παρά μόνο με την λέξη «nationality».

Με βάση τις παραπάνω σκέψεις, η ελληνική πλευρά υπαιτίως παραβίασε τις υπό του Διεθνούς Δικαίου αποδεκτές μεθόδους της γραμμα-

τικής ερμηνείας των συμβάσεων (αφού αποδέχθηκε την μετάφραση του όρου «nationality» αντί του ορθού «citizenship») και της αληθούς βούλησής των μερών (αφού απέκρυψε την αληθινή βούλησή της που ήταν η αποδοχή της εθνικότητας στους Σκοπιανούς). Ομοίως αγνόησε υπέρ των Σκοπίων τον κανόνα του άρθρου 31 παρ. 1 της Σύμβασης της Βιέννης «περί των συνθηκών» του 1969, σύμφωνα με τον οποίο, κατά την σύναψη των συνθηκών, τα Μέρη θα πρέπει να εννοούν ακριβώς αυτά που γράφουν και όχι άλλα πράγματα ή έννοιες που προκαλούν διλήμματα και αμφισβητήσεις (κανόνας της καλής πίστεως).

Αμάχητο τεκμήριο της αναγνώρισης της εθνότητας των Σκοπιανών αποτελεί το άρθρο 7 παρ.3 της ΣτΠ - επιβεβαιώνοντας παράλληλα την επιχειρούμενη λανθασμένη μετάφραση του «nationality» στο 1,3b – κατά το οποίο : « Αναφορικά με το Δεύτερο Μέρος, με αυτούς τους όρους (σ,σ «Μακεδονία» και «Μακεδόνας») νοούνται η επικράτεια, η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά τους, με την δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά, διακριτώς διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 7(2)». Παρατηρούμε, βέβαια, ότι τα αναφερόμενα σε αυτό το άρθρο χαρακτηριστικά συμπίπτουν με εκείνα που αναφέρθηκαν παραπάνω ως αναγκαία για την διαμόρφωση ενός λαού ως έθνος. Τούτο σημαίνει ότι τους αποδεχθήκαμε ως «Μακεδονικό» λαό με «μακεδονική» εθνότητα.

Σε μια απέλπιδα προσπάθεια να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα, ένα non paper από το γραφείο του πρωθυπουργού υπό ημερομηνία 12-6-2018, ανέγραψε ότι, αν η Ελλάδα σκόπευε να αναγνωρίσει « εθνότητα» στους Σκοπιανούς θα το έπραττε με την λέξη «ethnicity», ως δήθεν προερχόμενη από την ελληνική λέξη «έθνος». Ιδού, λοιπόν, δεύτερη πλάνη. Με την λέξη αυτή (ethnicity) στα ελληνικά νοείται μια εθνότητα, συνήθως μειονοτική, με ιδιαίτερα πολιτισμικά, γλωσσικά, θρησκευτικά κλπ χαρακτηριστικά που διαβιώνει και δραστηριοποιείται στον ευρύτερο χώρο ενός έθνους-κράτους και «εθνοτικός» είναι το μέλος της εθνότητας αυτής. (βλ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτη, ανατυπ. 2006, σελ. 553, που αναφέρει ως παράδειγμα εθνοτικών τους Μαγιάρους ουγγρικής καταγωγής στην Ρουμανία, ενώ το μνημονευθέν βιβλίο των Συρίγου-Χατζηβασιλείου, σελ. 69, αναφέρει την μουσουλμανική μειονότητα στην Θράκη αποτελούμενη από τρεις εθνοτικές ομάδες - τους Τουρκογενείς/Τούρκους, τους Πομάκους και τους Αθίγανους/ Ρομά - οι οποίοι, όμως, ως προς την ιθαγένεια/υπηκοότητα δεν παύουν να είναι

Έλληνες πολίτες). Συμπερασματικά, λοιπόν, άλλο «nationality», άλλο «ethnicity» και άλλο «citizenship».

Τέλος, αν προς στιγμήν υποθέσουμε ότι η ΣτΠ αναφέρονταν αποκλειστικά στην ιθαγένεια των Σκοπιανών, η επίσημη ονομασία αυτής (της ιθαγένειας) θα έπρεπε να είναι «βορειομακεδονική», ευθυγραμμιζόμενη, βάσει του άρθρου 1 παρ.3ζ της ΣτΠ, με «το σύντομο όνομα του Δευτέρου Μέρους, ήτοι της Βόρειας Μακεδονίας». Εν τούτοις, στην πράξη συνέβη το εντελώς αντίθετο. Οι Σκοπιανοί όχι μόνο ποτέ μέχρι σήμερα δεν σταμάτησαν να αποκαλούν το κράτος τους «Μακεδονία» (σκέτο) αλλά και μετά την υπογραφή της Συμφωνίας ενίσχυσαν έτι περισσότερο την κρατική τους υπόσταση στην Διεθνή Κοινότητα με την αποδοχή από την Ελλάδα της εθνότητας και της γλώσσας τους ως «Μακεδονικών». Έτσι, όσα επί δεκαετίες ολόκληρες δεν κατόρθωσε η σκοπιανή προπαγάνδα, όσα πεισματωδώς υπερασπίστηκαν η ελληνική διπλωματία και ο Ελληνικός Λαός στα πεδία των μαχών, έγιναν ζοφερή για την Πατρίδα μας πραγματικότητα μέσα σε λίγη ώρα στο χωριό Ψαράδες των Πρεσπών, την 17^η Ιουν. 2018 και μάλιστα χωρίς την συναίνεση της συντριπτικής πλειοψηφίας του Ελληνισμού. Η Συνθήκη των Πρεσπών είναι νομικά και πραγματικά διάτρητη, με τους Έλληνες «κτίτορες» της να φέρουν ακέραιη την ευθύνη και την πιθανή Νέμεση. Καθήκον και υποχρέωση των επερχομένων κυβερνήσεων είναι η δια παντός νομίμου μέσου καταγγελία της διεθνώς προς βελτίωση ή ολοσχερή κατάργησή της, προτού τα αποτελέσματά της καταστούν ανεπιστρεπτί καταστροφικά για την Ελλάδα και τον Λαό της.